

IZ SEBE

Literarno glasilo dijakov Gimnazije Nova Gorica

7. številka

Uredili: Zala Majhenič, Maja Zuljan, 4. a

Mentor: Nejc Rožman Ivančič, prof.

Likovna oprema: 2. letnik umetniške gimnazije likovne smeri

Oblikovala: Jelena Uršič, prof.

Izdaja literarni krožek Gimnazije Nova Gorica

Delpinova ulica 9

5000 Nova Gorica

Odgovorna oseba: ravnateljica Jasna Rojc, prof.

Nova Gorica, december 2016

Število natisnjenih izvodov: 200

Glasilo ni naprodaj.

Šolsko leto 2016/2017

Zahvaljujemo se našim nekdanjim dijakom, ki so nam odstopili svoje prispevke za objavo.

KAJ JE DOLETELO GOSPODA JONESA

Gospod Jones nikoli ni vedel, kaj ga je zadelo.

Bog je ustvaril svetlobo in vse neumnosti, ki spadajo zraven, med drugim največjo neumnost med vsemi, človeka, ki je takoj začel – početi neumnosti. Ena izmed največjih neumnosti, ki jih je Bog naredil, pa je gospod Jones.

Gospod Jones je možak srednjih let, okrogel, majhen in bledoličen. Prijatelji in nesramneži mu pravijo, da je filozof, ker ne vedo, kaj to pomeni. Govoriti nesmisle namreč ni filozofija, gospod Jones pa je bil poln nesmislov. Vsak dan je na primer vstajal ob 5.37 in mogoče se boste vprašali, kakšna ura neki je to. Nenormalna? Seveda. Noben normalen človek se ne zbuja vsak ljubi dan ob 5.36 zaradi trapaste obsesivno-kompulzivne motnje. Da bi bila to običajna obsesivno-kompulzivna motnja, bi si moral vsako jutro ob 5.35 naviti budilko. A tega gospod Jones ni vedel, zato se je vsako jutro sam ob sebe zbudil ob tej uri. Trap. A take in drugačne motnje še ne pomenijo, da je človek filozof. To prave filozofe jezi, saj jih primerjajo s takimi tepci, kot je gospod Jones. Gospod Jones ni filozof. Zapomnite si to.

Ob 5.34 je šel nefilozofski gospod Jones pod prho. Voda je s tako silo udrihala po njem, da se je moral prijeti za ročaj prhe, da ga ne bi odneslo v odtok. Gospod Jones je suh kot trlica, zato bi zlahka podlegel močnemu toku in izginil v globinah odtoka. Ker je gospod Jones tako šibak, predstavlja prhanje veliko nevarnost v njegovem življenju. Ubogi gospod Jones. A smrdeti vendar ne sme, saj se bo v primeru, da prho preživi, odpravil na hodnik, kjer bo srečal prelestno sosedo gospo Black, ki se mu bo prisrčno nasmehnila in poduhala njegov parfum. To se navadno zgodi ob 5.33, takrat ko gospod Jones najlepše diši.

In res, že ob 5.32 ga gospa Black vsa grbasta čaka v dnevni sobi, da bi poduhala njegov parfum. Gospa Black je njegova sosedka, ki mu vsako jutro pove, če se je dovolj dobro skopal. Tudi tokrat se gospod Jones je in zelo je vesel, da se mu ni bilo treba še enkrat skopati in tvegati življenja, saj je gospa Black pritrdila, da je z njegovim vonjem vse v redu. Grda gospa Black ga potisne skozi vrata in gospod Jones stopi na cesto.

Škripajoči makadam, po katerem hodi, mu ni všeč. Zveni namreč tako, kot če bi hodil po raznih kosteh. Gospod Jones pogleda v tla in dejansko se pod njegovimi otroškimi čevlji lomijo lobanje. Gospod Jones je prestrašen. Čigave lobanje so to? Potem pa se potolaži; to bo najbrž še od vojne. Potem pa je vse v redu. Ubijali so, da jim ne bi bilo potrebno ubijati, saj res. Potem pa je res vse v najlepšem redu. Gospod Jones si oddahne in s težkim škornjem stopi na hrbtenico, da še posebej prijetno zaškripa.

Mimo gospoda Jonesa na asfaltu prihrumi rešilec na kolesih. Z njega skočita dva reševalca in ga začneta spraševati, kje je bolnišnica. Pravkar sta prišla iz nje, pa sedaj ne najdeta poti nazaj. V prtljažniku imata bolnika, ki je na smrt bolan in bo kmalu umrl, če pri priči ne najdejo bolnišnice. Gospod Jones ni zdravnik, a vseeno ve, kje je bolnišnica. Potem povabi reševalca na kavo; pridna sta, delavca, zaslužita si pavzo. Reševalca sprejmeta njegovo povabilo, saj je ura komaj 5.31 in v prtljažniku imata zdravega bolnika, ki prav gotovo ne bo tako hitro umrl.

Umira že tako dolgo, da je pravzaprav zdrav. Ko bo zdrav, ga bodo odpeljali v bolnišnico, če jo bodo našli.

Ob 5.30 gospod Jones odslovi reševalce z izgovorom, da umira. Reševalci so dolgočasni ljudje, zato gospodu Jonesu ne moremo zameriti. Zato gospod Jones sede v rešilec in odpelje umirajočega v bolnišnico. Ko pa prispeta tja, bolnik nenadoma ozdravi in nič več ga ni treba peljati v bolnišnico. Ura je komaj 5.29 in gospod Jones je že rešil življenje.

S pogrebnim avtomobilom zabrede v reko. Sestopi in se znajde do gležnjev v vodi, ki je rdeče barve. Kri začne naraščati in naenkrat je v njej do vratu. Gospod Jones ne mara krvi. Spominja ga na reševalce, reševalci pa so dolgočasni, in kogar rešujejo, vedno umre. Gospod Jones noče umreti, čeprav je že večkrat storil samomor. Prav zaradi tega se je naučil plavati, da sedaj lahko odplava skozi reko krvi do brega in se reši. Gospod Jones ima rad vodo, a ne mara krvi. Spominja ga na reševalce. Reševalci pa so dolgočasni in vedno ubijejo svoje paciente, zdrave ljudi. Grozni ljudje so to, delajo samomore s tem, ko kličejo reševalce.

Sonce se je krvavo svetilo in gospod Jones se je kmalu posušil. Sušenje se je zaključilo ob 5.28 in prav takrat se je znašel pred svojim delovnim mestom. Bila je kletka, na tleh je bil računalnik. Zaprli so gospoda Jonesa tja noter, da bi tam razmislil o tem, da je hotel napraviti samomor. Ne bi ga smel narediti, sedaj pa mora to razložiti. Sede za računalnik in tipka o krvavi reki in o tem, koliko sosedov je našel med kostmi, ki jih je drobil. Jih je ubil s tem, ko je hotel ubiti sebe? Gospod Jones tega ne ve, računalnik pa mu noče povedati.

Kletki se začne nižati strop in kmalu ostane le še toliko oddaljen od tal, da gospod Jones zravnano stoji. To pomeni, da lahko gre.

Ob 5.27 ima gospod Jones glavni odmor, zato se mora učiti. Mora prebrati otroške pravljice. Ko prebere prvo, se tako trese, da mora z glavo udariti ob zid, da se pomiri. Ko prebere drugo, začne pretresljivo in nerazumljivo vpiti, da mora gospa Black sestiti nanj, da lahko začne zopet dihati. Ko prebere tretjo, ura ravno naznani konec odmora in še dobro je tako, saj bi drugače gospod Jones zaradi otroške pravljice kar umrl od groze. Otroci so grozna bitja, sklene gospod Jones. Veliko se je naučil v tem odmoru.

Gospodič Jones se znajde v šolski klopi, pred njim pa koraka prikupna in prijazna tovarišica Marry. Marry je grozna in veliko vpije, prav zato jo ima tako rad. Njene sinje modre oči so nekoliko preveč rdeče za njegov okus, saj ne mara krvi in reševalcev, ki so skrajno dolgočasni in mu mirne duše pustijo, da koraka po lobanjah svojih sosedov. Gospod Jones sovraži učiteljico Marry, in brž ko bo dovolj star, ji bo to povedal. A sedaj je še premlad, ko bo starejši, bo prestar in pravzaprav je že prepozno. Kako grozno, da ji ne mora povedati, kako jo ima rad. Dan gospoda Jones se konča ob 5.26. To je 11 minut, preden se začne. Ob 5.25 gospod Jones umre. Tega gospod Jones ni pričakoval, saj vsak dan umre ob 5.24 in zato bi pričakoval, da se tokrat ne bo spet ponovilo. Pa vseeno vsak dan znova umira, ob 5.23, ob 5.21, ob 5.20, ob 5.19, ob 5.18, 5.17, 5.16, 5.15, 5.14, 5.13, 5.12, 5.11, 5.10, 5.09, 5.08, 5.07, 5.06, 5.05. Razen ob 5.22, takrat ima odmor.

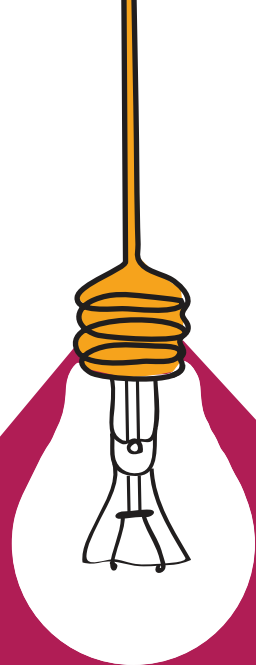
PODRTI SVETОВI

I
Kot domine druga za drugo
pred mano podirajo se svetovi
umišljene sreče, spleteni iz niti zaupanja,
vere v resnice neizpolnjene.

Sesipajo se v prah,
ki kot puščavski pesek
prekrije ranjeno dušo, moj mir in ponos.
Brezkončna ravnina suhe zemlje,
opustošeni kraji nekdanjih svetov
v brezsvetju puščave.

II
Svet bom zgradila iz suhega peska,
samotno oazo sredi puščave,
utopično gradnjo pravične države
in jo obdala z majavo palisado
ponosne samoprevare.

Jasna Reščič

MEGLA

Hladno jutro se je skrilo
v brezsledni megleni labirint
med hiše, naselja, svetove.

Sestavljala sem dan
ob svetlobi prazne lune,
čez glavo pokrita s težko odejo
za gosto temačno zaveso.

Ob zori drhtijo meglice pod okni,
zavijajo vase vse moje bridkosti,
prevaro, izdajstvo in lažne prisege
skrile so medse v jesenski vzdih.

Sonce čakala po jutru sivine sem,
ni ga bilo; v megli razbito že tedne leži,
jaz pa se z meglo morilko
sočutno združujem v mrzel objem.

Jasna Reščič

Intervju z ravnateljico Jasno Rojc **NA DOPUSTU JE PRVA IZBIRA KRIMINALKA**

Po desetletjih ravnateljvanja profesorja Bojana Bratine je krmilo Gimnazije Nova Gorica prevzela profesorica Jasna Rojc. Istočasno z njenim prihodom na ravnateljsko mesto so se začele gradnja prizidka in vrsta drugih sprememb. Pred pričetkom ravnateljvanja na naši šoli je profesorica Jasna Rojc delo ravnateljice opravljala na višji strokovni šoli v Sežani, pred tem pa je pri nas poučevala umetnostno zgodovino.

V pogovoru je gospa ravnateljica spregovorila o svojih srednješolskih letih, ki jih je preživljala na Gimnaziji Nova Gorica. Zanimal nas je njen odnos do kulture in umetnosti, seveda pa tudi to, kakšna vizija jo spremlja pri vodenju gimnazije.

Kaj ste po izobrazbi?

Profesorica umetnostne zgodovine in univerzitetna diplomirana primerjalna jezikoslovka.

Kaj vas je navdušilo za ta študij?

Obiskovala sem Gimnazijo Nova Gorica, ki se je takrat imenovala Naravoslovni srednješolski center, v času usmerjenega izobraževanja. Kljub slabosti, da je šola nudila le učenje angleščine, so me že takrat zanimali jeziki. Bili so moja prva študijska izbira. Ker se mi je zdelo, da bom kot primerjalna jezikoslovka težko dobila službo, sem se ozirala po še eni smeri izobraževanja. Od nekdaj me je privlačevala tudi umetnost, ki je postala moja druga izbira.

Kakšni so vaši spomini na gimnazijo in srednješolska leta?

Divji. Reči moram, da nisem bila ravno vzgojno izborna dijakinja, ker sem se raje kot s poukom ukvarjala z drugimi, predvsem kulturnimi dejavnostmi. Nekaj časa sem vodila Glasbeno mladino, ki je bila v tistih časih še pod okriljem dijakov. Ukvarjala sem se tudi z odbojko. In to je del gimnazijskih let, ki se jih raje spominjam.

Kakšen je bil vaš odnos do literature v času srednjega šolanja?

Zelo pozitiven. Slovenščino me je poučeval sedaj že pokojni Viktor Nemeč. Njegov pouk je pogosteje kot z razlago potekal v obliki branja. V šolo smo morali prinesiti knjigo in brati, tako da smo že pri urah slovenščine veliko prebrali. Prav tako nam je za vsako poletje naložil najmanj dvanajst klasikov. Sama sem bila nad tem kar navdušena. Čeprav nas je slovnice poučeval zelo malo, pri študiju primerjalnega jezikoslovja nisem imela težav, saj očitno znanje jezika pridobiš tudi z branjem.

Kaj najraje prebirate danes in kdo so vaši najljubši avtorji?

Pretežno strokovno literaturo, saj sem do nedavnega v Sežani še predavala osnove estetike. Navdušena sem bila nad Umberto Ecom kot umetnostnim teoretikom. Ko imam dopust, je moja prva izbira običajno kriminalka, da gredo možgani na pašo, šele potem preidem na težjo literaturo. Všeč sta mi Balzac in Zola, čigar večino del sem že

ponovno prebrala, prav tako Flaubert; Gospo Bovary sem prebrala že trikrat. Sicer pa bi težko rekla, da imam najljubšega avtorja, ponavadi izbiram kar »na slepo«.

Kakšno je vaše mnenje o gledališču in koncertih?

To sta dve različni umetnostni področji. Dodati jima moramo še razstave ter filmske projekcije, ta področja so enakovredna. Moje mnenje je, da bi morali poznati vse zvrsti umetnosti. Najstarejše umetnosti so glasbene, likovne in plesne; kot vemo, se je besedna razvila šele kasneje, z govorom.

Kako vidite vlogo umetniških predmetov ter kulturnega udejstvovanja dijakov pod okrilji krožkov, glede na to da v zadnjih letih ni bilo posebnega poudarka na njih?

Ponudba je zelo velika tudi izven šole, zato znotraj šole to ni bilo tako aktualno. Morda se bo to spremenilo sedaj, ko se vse draži in se marsikaj tudi zapira. Prav tako so krožki temeljili predvsem na prostovoljni pripravljenosti profesorjev. To bomo poskušali odpraviti, na primer tako, da bo s krožki mogoče pridobiti ure OIV. Mislim, da bi morali imeti krožki večjo težo tudi zaradi druženja.

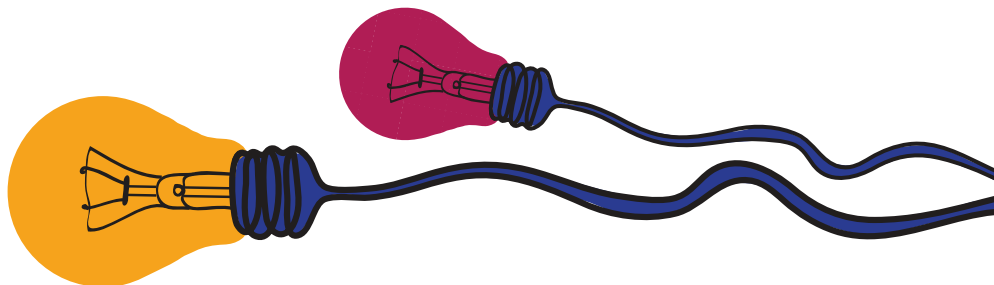
Kako se počutite kot razmeroma nova ravnateljica Gimnazije Nova Gorica?

Nervozno. Predvsem zaradi obdobja, v katerem je veliko dela; zaključuje se gradnja prizidka, pojavljajo se zakonske spremembe, ki jih je potrebno obrazložiti učiteljem. Ne le da so dobili novo vodjo, poleg tega so tu predvsem spremembe dejavnosti, ki so prej leta in leta potekale enako. Nekaj let sem bila ravnateljica v višjem šolstvu, kar mi je sedaj v pomoč.

Kakšna je vaša vizija za razvoj gimnazije v času vašega ravnateljevanja?

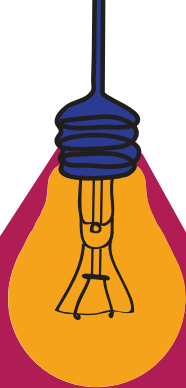
Menim, da mora šola svojim dijakom odpirati pot naprej ne le s kvalitetnim poukom, tudi z razvojem življenjskih veščin pa tudi z opozarjanjem na pomembnosti različnih referenc. Samo z maturitetnim spričevalom ni več mogoče vstopiti kamorkoli. Skrbela bom za ohranitev in enakovrednost vseh smeri. Vse ni odvisno od ravnatelja, veliko je tudi na učiteljskem zboru in zunanjih dejavnikih. Moja vizija je torej, da iz gimnazije izstopi dijak s širokim znanjem in opremljen z referencami, ki mu bodo potrebne.

Anja Jazbec Leben in Jasna Reščič

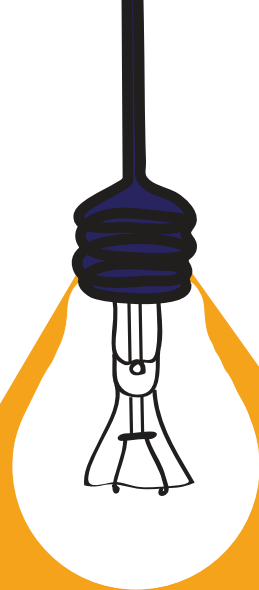
OGLEDALO

Gledam se.
Vidim se.
Ne verjamem si.
To ne morem biti jaz.
Nočem biti kup gnijočega mesa.
Ne zaupam v razvoj
lastne plastične lupine.
Spe se gledam.
Propadam.
Celica za celico izginja.
Podvržene so krutosti kisika.
Sem res tako dodelan,
kot mi kaže ogledalo?
Ne smem biti
samo roka,
samo noga,
samo glava,
samo srce.
Seciral bi se pred ogledalom,
če imel bi zagotovilo,
da najdem tisto.
Tisto.
Nedotakljivo.
Nesnovno.
Čisto.
Matjaž Lovrečič

ŠAMPANJEC

Pretresi
Odstrani ovitek
Uživaj
V odklepanju zamaška
Bodi profesionalka
Vale v svoji stroki
Penina je za nežne
Ne prehitevaj
Trud bo poplačan
Nežno
Strastno
Zaupaj
Magičnosti trenutka
Skrbno
Se loti vrhunca
Let
Je pomemben dogodek
Čas
Je potreben za zorenje
Pok
Okusi
Sladkost peneče esence
Matjaž Lovrečič

Strah in nemir osvetljuje le luna,
zbrani na obali so vsi brez moči.
O upanju ni prav nobenega suma,
tako se godilo je prav vse noči.

Ko naenkrat tišino glasba prekine,
tesnoba in žalost ljudi takoj mine.
Jezen izraz na obrazu izgine,
prisluhnejo vsi raje zvoku violine.

Ljudje se nasmihajo,
pesem poznajo.
Vsi sodelujejo, prav nič gosposko,
skupaj zapojejo himno evropsko.

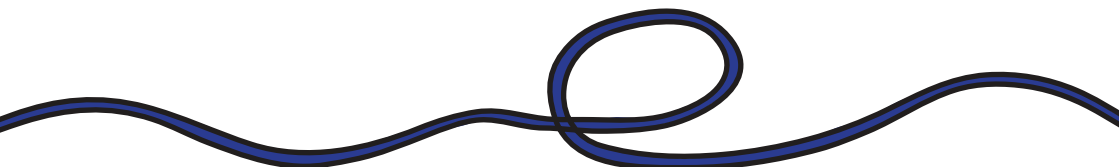
Rami igra in igra slavno pesem,
nadarjeno roko mu vodi ljubezen.
Terapija za dušo, ta razlog je izbral,
ko zbranim ljudem je vso noč igral.

Ko končno se ustavi, violino pospravi.
Posluša aplavz in se plaho prikloni.
Zdaj spet vse je tiho, niti črička ni v travi,
a zdaj vejo vsi – ljudje smo kot oni.

Patricija Kreševc

THE LUNATIC IS IN MY HEAD

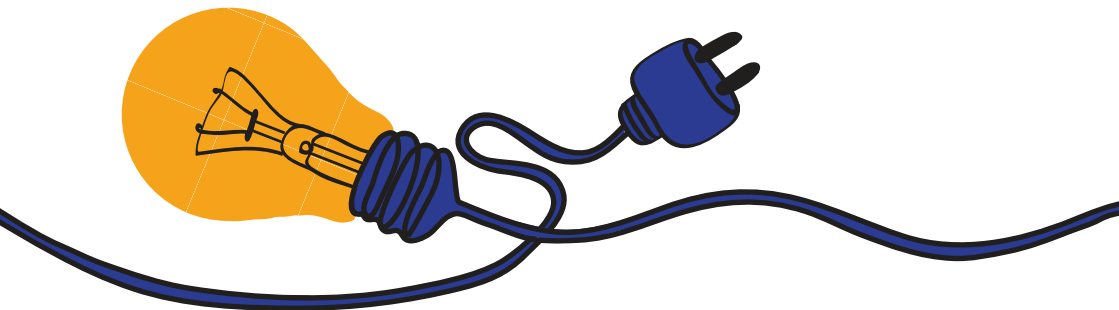
Ves se tresem. Spet se mi to dogaja. Kako se mi vedno uspe rešiti okov in ubežati? S tresočimi se rokami si tipam obraz. Mrzla in prepotena lica prenašajo po mojih čutnih živcih ogaben občutek. Ustavim se ob ulični svetilki in bruham. Ves strup in neutolažljiva bolečina lijeta iz žrela tako neumorno, kot se trudi starinska svetilka, ki že od prejšnjega stoletja upajoče utripa in čaka na vetrič, ki jo bo ugasnil. Ozrem se proti Luni, vendar je moj obupan iščoči pogled ne zapazi. Skriva se mi, porednica. Skladno z menoj se obrača in mi ne pusti, da bi jo uzrl. Jaz pa si tako želim njene pomirjujoče svetlobe. Njene melodične zaspanosti in otroške harmonične razposajenosti. Rad bi, da me njen srhljivi obraz motri od glave do pet. Temna stran Lune naj me sodi. The dark side is where I belong. Tečem. Daleč stran želim. Proč od strogih pogledov neusmiljenih debeluhov in stran od steklenih pasjih pogledov zelenih norcev. Oni me ne poznajo. Ne morejo me poznati! Poglej si ga, škodoželjnega pesjana. Ne boš vdrl v moje misli! Leti, vrabec, dokler imaš še kakšno perut. Puščice te ne zgrešijo nalašč. Ne glej me kot na tujca, umazanec. Jaz sem del tebe in ti si del mene. Najin prah se pretaka po isti peščeni uri. Zakaj mi zaviđaš? Tudi ti si lahko svoboden, če si to le zares želiš. JUST DO IT. Slec svojo kožo in pusti, da tvoja kri kot indijanski dež kaplja na pokvarjeno Mater Naravo. Morda bo spet vzkliil kakšen goreč grm. Odreži ji glavo, prasici! Da se ne približaš niti za korak, čarovnica pokvarjena! Vžigalnik bom uporabil samo za sežig tvojih zakletih okončin, ti arabska pocestnica. Tako, ja, le poberi šila in kopita in spizdi. To je tako ali tako edino, kar znaš v svojem bednem življenju. Leva, desna, leva, desna, leva ... You'll never give up, you'll never give up, you'll never give up in the army! Slišiš tudi ti pritajene zvoke mitraljeza, muslimanski pes? Nehaj se jokati in mi odgovori, če te vprašam! Ah, za nobeno rabo nisi. Kar sedi v lastnem dreku in čakaj, da ti podgane preglodajo še tisto malo mesa, kar ga je ostalo na tvojih piščančjih koščicah. Zdaj grem naprej, tu ne bom našel Lune. Ženske in otroci – domov, možje pa na krov! Barčica po morju plava, drevesa se priklanjajo. Jaz sem kapitan. Sledite mi, ciganski umazanci. Moja vojska ste in jaz sem vaš poveljnik! Leva, desna, leva, desna ... Stoj! Kdo bo meni rekel svinja? Vojska, kje si? Vsi so dezertirali, dekle nemarne. Dobro, bom pa sam odrezal glavi kačo. Kači glavo, kakor koli. Ne smej se, ti si bil učitelj! Otrokom si pošiljal naboje v zatilje, ni res? Ti si jim odpiral vrata do spoznanja, ko pa niso hoteli vstopiti, si jim pomagal, kajne? Jaz sem ti pa spizdil. In vrnil sem ti. Stokrat sem ti povrnil. Puščal sem ti kri ko svinji, medtem ko si se tuleče se bližal spoznanju. Ha-ha, prasec. Gremo naprej.

Dovolj je bilo smeha. To je resna misija. Ooooo, poglej si ga, zmaj prihaja. Odrezal ti bom krila, da boš moledoval za odpuščanje, ti bradavičasti stvor. Ha-ha, bedak Kihot, bedak grof Don Kihot, na mline se je spravljal. Staro zmešano kljuse brez zavesti. Jaz sem pravi junak! Na! Tu imaš, ti grdoba coprniška. Poberi si glavo, prijatelj. Dobro je. Ne, ni dobro. Nekaj za pod zob potrebujem. Morda kos pogače in kozarec vina. Ne, postrežem si kar z njegovim mesom. Fuj, neuporabno strupeno zmajevo telo! Kar minil me je tek. Kaj je ta svetloba? Si to ti, Luna? Ljubim te! Ne, čakaj. To nisi ti. Ti ne žariš tako zelenkasto. Ti si čista, brezmadežna. Kdo te je uročil? Prvič po mnogih letih sem zajokal, veš. Moje solze so dragocenejše kot solze morskih deklic. One so samo požrešne in s solzami vabijo svoj plen v globine vodnih labirintov. Ko bi me vsaj lahko slišala, Luna. Poglej me! Poglej me. Predaleč sem še. Naša četica koraka, strumno in veselo! Kdo si upa prekrizati pot kraljevemu odposlancu? Ne, ne moreš biti – ! Kako? Od kod? Ne, ne verjamem svojim očem! To ni tvoj obraz! Ne glej me tako! Ti si me prvi hotel pahnuti skozi vrata! Pusti me. Ne, ne smem moledovati. Tega zadovoljstva ti ne prepustim, ti umazanec! Antikrist! Moj meč bo še poslednjič porezal devetero glav zvijačne Hidre. Tako je, nahrani se z mojim mesom. Potrgaj z mene sleherni košček žarkega mesa. Zastrupi se z mojo krvjo! Iz tebe sem sestavljen, ti incestna pošast. Požri svojega otroka, krivoverec Tantal! Tvoje muke bodo tisočerkokrat hujše od mojih, izprijenec! Tukaj se konča najina pot, zver. Konec je najin in zgodil se bo predčasno. Nikoli ne bom pometel ugaslih vulkančkov na Luni. Oprosti mi, Luna. Zdaj te nič več ne čutim.

Doktor v umazani beli obleki in z drobnimi okroglimi očali, ki so mu strogo počivala na nosu, je na železno mizico mirno odložil izpraznjeno injekcijo. Z belim robcem si je obrisal potno čelo in ga zatem nemarno spravil v žep na halji. V prostor, ki naj bi bil ambulanta, je poklical dva mlada fanta. Naročil jima je, naj odpneta truplo iz jermenov bolniške mize in ga odneseta v mrtvašnico. Preden so se vrata zaprla, je s srhljivo zadovoljnim glasom zaklical: »Pripeljite naslednjega norca, da ga popeljem do spoznanja.«

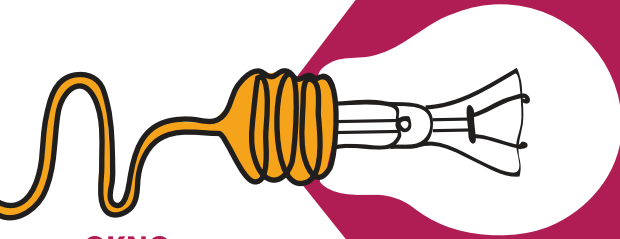
Matjaž Lovrečič

POSLUŠALEC

Vprašaj me, kako sem.
Nisem preveč dobro.
Poslušam poslušam.
Jem jem jem.
Sita sem tvojih polen.
Obdrži gnoj zase.
Cekine tudi; ne rabim jih.
Rada bi samo, da
zamenjaš kdaj obraz.
Nastaviš uho mojemu srcu.
In vsaj poskušaj ne zazehati.
tudi jaz imam smeti in zlato.
Delila jih bom s tabo
in ti zehala v uho.

Ana Jarc

OKNO

Spiš in me gledaš
skozi slepo okno.
Potrkal si – in pobegnil.
Pretežko je zame;
ne morem ga odpreti.
Zato lahko le
uro opazujem
in čakam na trkanje.
Uho prislonim
na stekleno površino
in poslušam –
tišino.

Ana Jarc

OGLEDALO

Sem kot ogledalo;
kar dušo ti boža,
To ti pokažem.
Umazanijo prikrijem,
Naredim, da je nevidna.
Počutiš se dobro.
A nekaj ti povem:
umazanijo pokažem le
prijateljem.

Ana Jarc

DOLGČAS

Poznaš tisti občutek,
ko si z nekom pripravljen
zdolgočasiti se do smrti?
Pride v toplih, mehkih dneh,
ko skrbi se še za vogalom skrivajo;
takrat, ko je smisel težko najti,
takrat si poiščem nesmisel – tebe –
in takrat se mi zdi dolgčas
največja zabava na svetu.

Ana Jarc

KAMOR HOČEŠ

Bi šel z mano sem?
Bi šel z mano tja?
Lahko le na kavo;
lahko na drug konec sveta ...

Vseeno mi je, res
vseeno mi je, dragi.
Bi šla jutri gledat kres,
čeprav še ni maj?

Revija pravi, da ne
grem po pravilih;
če ti povem po resnici,
me prav malo briga.

Bi šel z mano sem?
Bi šel z mano tja?
Obljubim, da bom pridna.
Tudi na drugem koncu sveta.

Ana Jarc

DANISISAM

Poznaš tiste črve,
s katerimi se družiš,
ko ti boljšega zmanjka?
Seveda jih poznaš.
Prijatelj Danisisam.
Včasih so uporabni,
a škoda se dela na obeh
in sčasoma se naveličaš.
Potem ti metuljček odpove
in pokličeš Danisisama.

Ana Jarc

PRVI VTIS

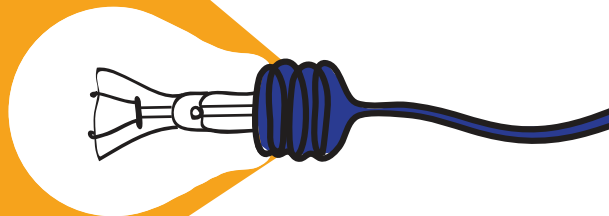
Škoda.
Res škoda.
Da si mask ne morem izbrati.
Same se menjajo
in mi krivijo obraz.
Smeh, jok, kislina.
Nimam nadzora.
Škoda.
Res škoda.
Moj prvi vtis
gre mimo bontona.
Škoda.

Ana Jarc

ZAŠITA USTA

Usta imam zašita,
zato presneto boli,
ko končno kaj povem.
Kri se končno posuši,
pa spet bi nekaj rekla.
Zato raje molčim.
Da mi ne zmanjka cvirna.

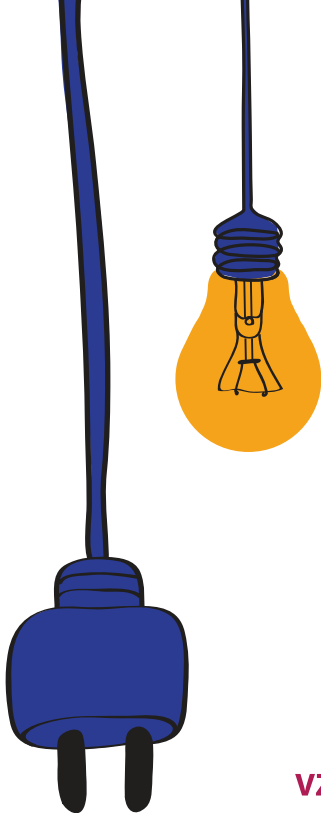
Ana Jarc

RAZGLED NAVZDOL

Kdaj bo poletje, si stalno težim.
Ničesar ne naredim, čeprav si želim.
Kladivo pretežko je v mojih rokah;
ničesar si ne morem sama skovati.
Zato si le na jetra grem;
sebi in svojim metuljčkom.
Strmenje v čas je moja specialiteta.
Polzenje življenja – sladica.
Kljub temu se ne solzim.
In čeprav je nebo res že zelo daleč,
je padanje hudo le na prvi pogled;
ta pot navzdol ima res lep razgled.

Ana Jarc

VZAJEMNA

Ti daj mi to.
Jaz dam ti nič.
Jaz ti ploskam,
Ti pa nič.

Jaz dam ti to.
Ti meni tisto.
Rečem ti hvala
In ti meni isto.

Ana Jarc

ZLOBČEVA LJUBEZEN V PROJEKTU UMETNIŠKE GIMNAZIJE

Ciril Zlobec je 4. julija 2015 praznoval častitljivi jubilej, 90. obletnico rojstva. Natanko toliko pesmi prinaša njegova jubilejna, 30. pesniška zbirka z naslovom Ljubezen – čudež duše in telesa. Prav ta pesniška zbirka je porodila idejo za projekt umetniške gimnazije, ki je povezal dva razreda dijakov in več profesorjev.

»Kolikokrat ob prebiranju pesem nenadoma zaživi pred tabo. Le zakaj ne bi zaživela zares – v govoru, gibu in sliki? Dijaki likovne gimnazije, ki jih poučujem, so že večkrat upodobili v šoli obravnavano literarno delo. V okviru sodobnega slovenskega pesništva v 4. letniku spoznavamo poezijo Cirila Zlobca, ki smo ga pred leti že gostili na šoli. Njegova zadnja zbirka je povezana s temo, ki mlade še kako okupira. Res je Zlobčeva Ljubezen drugačna od najstniške, zato sem pri izboru za projekt poiskala tiste, ki bi jih lahko mladi razumeli. Morda se sliši čudno, a pesmi so me nagovorile kar same,« je o ideji in izboru za projekt povedala profesorica slovenščine na novogoriški gimnaziji Andrejka Markočič Šušmelj.

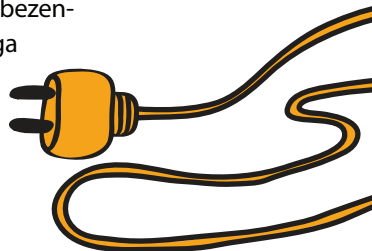
K sodelovanju je povabila profesorje strokovnih predmetov na dramsko-gledališki in likovni smeri umetniške gimnazije. Samanta Kopal, režiserka govorno-plesne predstave, ki jo je pripravila z dijaki 3. letnika dramsko-gledališke gimnazije, je o projektu povedala: »Zlobčeva zadnja pesniška zbirka, Ljubezen – čudež duše in telesa je ... čista in brezpogojna ljubezen, ki je videla in doživela že marsikatero življenjsko situacijo, okusila tako grenke kot sladke in sladostrastne trenutke človeškega bivanja in hrepenenja. In prav ta zrelost, izkušnje in čuječnost, ki vejejo iz poezije, so bile za nas največji izziv.

Če je poezija mestoma zelo zrela in polna izkustva, so dijaki v nasprotju z njo mladi, vihravi in nestanovitno bezljajoči po poljih svetov, ki jih je potrebno še odkriti. Ob začetku našega dela sta dva svetova trčila med seboj in trk se je izkazal za izjemno plodnega, kajti rodilo se je devet prekrasnih pesniških interpretacij, plesnih miniatur in likovnih izrazov. In vsa ta ustvarjalnost se je združila v skupno brbotanje ljubezni, ki smo mu bili priča tisti četrtek dopoldne na odru Gimnazije Nova Gorica.

Dijaki so o Zlobčevi poeziji razmišljali, jo živeli, se vanjo poglobili in iz nje potegnili vse tisto, kar tudi njih same definira v določenem času in prostoru. Poezija je postala njihova, interpretacija se je rodila iz njih samih. Niso bili samo podajalci besed, gibov, slikarskih potez in emocij, ampak se je na odru iz vsega danega pred gledalčevimi očmi rodilo življenje. To je največja odlika odrske predstave.«

Z njo je tesno sodelovala profesorica in mentorica za govor mag. Nataša Konc Lorenzutti, ki je svoje misli o projektu strnila takole: »Dijaki tretjega letnika so potrebovali kar nekaj časa, da so lahko segli v globino in jasnino Zlobčeve ljubezenske poezije, saj sami še ne morejo zaobjeti modrosti izkušenega in bridko preizkušenega pesnika.

Vendar jih je že sama lepota besede in njihovega gladkega teka peljala v pravo občutje.

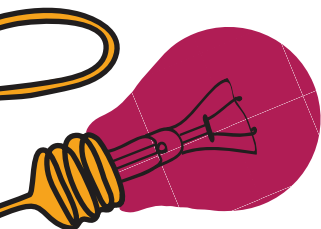
V trenutku, ko svet ječi v strahu pred zlom, nudi recital Zlobčeve poezije počitek, vero v Ljubezen, kajti „ko bi imel dar preroštva in ko bi poznal vse skrivnosti in imel vse spoznanje in ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič“ (1 Kor 13, 2).«

Da lahko poezijo tudi začutimo in občutimo, so dijaki pokazali preko giba, ki so ga vključili v predstavo s pomočjo mentorja mag. Igorja Sviderskega: »Aktualnost, romantičnost in vsestranskost poezije Cirila Zlobca so dijakinje gibalno uprizorile s pomočjo metode vodene improvizacije na temo zven, pomen in ritmičnost besed. Svoje individualne gibalne sekvence so uspešno povezale z zvočnostjo Zlobčeve poezije. Prireditev je bila rezultat medpredmetnega sodelovanja in povezovanja različnih umetniških praks, ki jih poučujemo na naši gimnaziji.«

Za scenografijo predstave so poskrbeli dijaki 3. letnika likovne smeri pod mentorstvom Bogdana Vrčona: »Dijaki 3. letnika likovne smeri so sodelovali pri likovni podobi projekta „Zlobec“, in sicer v treh etapah. Prva etapa je predstavljala branje za recital izbranih pesmi, poglobljanje v njihovo vsebino in sporočilo ter iskanje najizrazitejših potencialno likovno upodobljivih besednih zvez, pesniških primer in asociacij. Druga etapa je predstavljala vizualizacijo teh pesmi, torej ena pesem – ena slika. Tretja, zaključna etapa pa smiselno aplikacijo teh slik v odrsko mizansceno, torej scenografijo samo.«

Predstava je premiero doživela ob pesnikovem obisku na šoli konec novembra kot uvod v pogovor, ki ga je vodila dijakinja splošne gimnazije Maja Petrović. Pesnik je najprej pojasnil svoj izbor 90 pesmi: »Z izborom pesmi za pesniško zbirko sem skušal podati podobo samega sebe skozi zgodbo o Ljubezni. Ljubezen sama, a kot metafora življenja kot takšnega. Pričakoval sem, da me bodo bralci razumeli, a ne v tolikšni meri, kot so me v resnici. Razumeli so me kot kontrapunkt današnjemu svetu, ki je tako poln sovraštva, hudobije, poln strupa celo med osebnimi, intimnimi odnosi med ljudmi. Tako razumevanje mi je všeč, ker je to ena izmed možnosti branja in razumevanja v določenem času. Pesniška zbirka je padla v čudežno primeren čas, ki je potreboval klic po ljubezni. Ljubezni, ki jo vsak razume v skladu s svojim značajem, s svojimi potrebami, sposobnostmi in se odziva na ljubezen v sebi.«

Večina ljubezenskih pesnikov piše o neuresničljivi ljubezni, o ženski, ki je nedosegljiva in postane ideal, Ciril Zlobec pa je eden redkih pesnikov, ki piše o izkustveni ljubezni v vsem njenem razvoju, o resnični ljubezni, saj je njegova pesniška muza njegova žena, s katero sta leta 2015 praznovala 65. obletnico poroke. In kakšen je njegov recept za ljubezen? »Ljubezen je vse samo takrat, ko jo človek resnično živi. Iz dneva v dan jo mora dograjevati, pri čemer se ne smemo bati porazov, kajti poraz – tudi ljubezni – je preizkušnja, koliko si močan, da poraz preživiš in obogaten stopaš v nove preizkušnje.«

Zelo zanimivo je bilo njegovo pojasnilo, kako je prišlo do sodelovanja štirih, takrat še mladih pesnikov, ki so pisali novo poglavje v sodobnem slovenskem pesništvu in leta 1953 izdali legendarno pesniško zbirko *Pesmi štirih*. O povezovanju z Menartom, Kovičem in Pavčkom je povedal: »Mi smo odkrili čar enotnosti v razlikah. Želeli smo si izdati vsak svojo pesniško zbirko, a vsi štirje hkrati, da bi se tako videlo naše prijateljstvo.« Ker je šlo za povojna leta, ko je izšlo zelo malo pesniških zbirk, jim je takratni urednik založbe zaradi racionalizacije stroškov povedal, da je njihova želja nemogoča, in se domislil možnosti izdaje ene skupne pesniške zbirke, ki bi jo kot rdečo nit povezoval odgovor vseh štirih pesnikov na vprašanje, kaj je poezija.

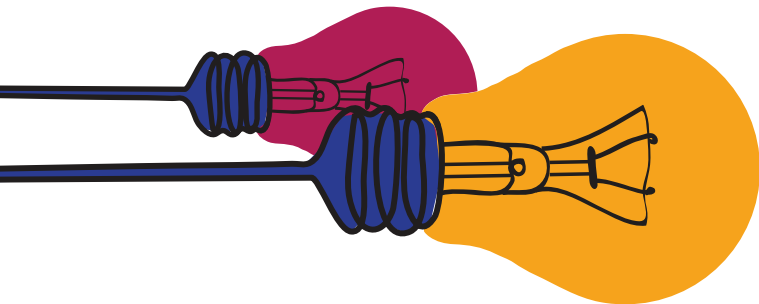
Pesnik je mladim razkril marsikatero grenko resnico: »Človek se odmika od skrbi za sočloveka. Cilj današnjega sveta je uspeh, ki se najlaže meri po teži in količini denarja.« Na vprašanje, kakšen nasvet lahko ponudi mladim ljudem, je med drugim dejal: »Človek mora izživeti maksimum v določenem obdobju. Razmislite, kaj ste lahko, kaj morate biti, in najdete kompromis znotraj sebe in odnosov do drugih. Kaj morate početi, pa morate sami odkriti.« In zaključil z besedami: »Želim vam veliko sreče v tem iskanju samih sebe v družbi sebi bolj ali manj podobnih, ampak drugačnih.«

Kakšni so bili občutki dijakov, ki so ustvarjali na temo Zlobčeve poezije?

Eva Mavrič: »Zelo sem zadovoljna, da smo se pri projektu združili dijaki dramske in likovne smeri in tako pokazali, koliko talenta imamo na obeh umetniških smereh. Všeč mi je bilo, da smo vključili tudi gib (dijake je pripravil profesor Igor Sviderski) in s tem naredili celotno predstavo bolj razgibano. V čast mi je bilo nastopati pred gospodom Zlobcem in upam, da se bo podobna priložnost še kdaj ponovila. Bil je res super dan tako za dijake kot tudi za celotno šolo.«

Ajdan Pajntar: »Pri pripravi projektne dela sem užival, saj je sodeloval skoraj ves razred in smo se pri tem še bolj povezali. Odkrivali smo ljubezen skozi Zlobčeve pesmi na različne načine preko giba in govora.«

Zapisala: Andrejka Markočič Šušmelj, prof.

ARNA HADŽIALJEVIČ V VLOGI EMME BOVARY

Bovarizem je nesprejemanje samega sebe

Z igralko Arno Hadžialjevič sem se pogovarjala o njeni vlogi Emme Bovary v uprizoritvi dramatisacije znamenitega Flaubertovega romana, za katero je poskrbel Nebojša Pop Tasić, režirala pa jo je mlada režiserka Yulia Roschina, ki je za režijo prejela Borštnikovo nagrado. Premiera je bila 15. aprila 2015 na malem odru SNG Nova Gorica.

Glavna igralka v predstavi Arna Hadžialjevič se je rodila leta 1984 v Ljubljani ter leta 2008 diplomirala na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, smer Dramska igra in umetniška beseda. Sedaj že šest let sodeluje z ansambлом v SNG Nova Gorica, sicer pa je samozaposlena v kulturi. Za svoje delo je prejela že številne nagrade, med njimi tudi Borštnikovo nagrado za mlado igralko leta 2008 in nagrado Sklada Staneta Severja 2015 za igralske dosežke v slovenskem poklicnem gledališču, in sicer za vloge: Meščanka v Zmaju, Vida v Hura, Nosferatu! in Emma Bovary v Gospe Bovary.

Kako se spominjate svojega prvega branja romana?

Medlo. Zelo lepo me je popeljal v ta drugi svet in zelo je berljiv, za razliko od poljudnoznanstvene literature, ki mi je načeloma všeč. Lahko ti opišem svoje zadnje branje, preden smo se lotili tega projekta – bereš ga nekoliko drugače kot sicer, ker veš, da te čaka neka pot. Bereš ga s posebno pozornostjo, dotikaš se tem pri sebi, ki se jih sicer ne bi. Tudi pri Flaubertu je čutiti simpatijo do tega lika, do Emme Bovary.

Pravzaprav res. Ko enkrat poznaš zgodbo, bi pričakoval, da bo pisatelj Emmo bolj preziral. V bistvu se vse zgodi v tebi, ti si tisti, ki v končni fazi vse to, če že moraš presojudati, presojaš, dojemaš in vrednotiš. Če avtor sodi, imaš ti veliko manj maneverskega prostora, da sodeluješ z materialom, ki ga bereš.

Kakšen prvi vtis je na vas pustila Emma Bovary?

Spet se bom navezala na svoje zadnje branje romana. Pusti vtis, da gre za nekaj, kar je zelo znano, nekaj, kar lahko prepoznaš pri sami sebi kot ženski. Nekaj, s čimer se lahko poistovetiš in raziščeš pri sebi, dobiš vpogled vase. Blizu ti je, zato lahko to razumeš, ampak seveda pride do točke, kjer se zaveš, da je treba to narediti. Takrat se pojavi dvom, zgraditi moraš zaupanje vase in dati skozi drugačen proces. Ko bereš, to dojemaš, tako kot jaz zdaj gledam tebe, te dojemam in te razumem, če bi te morala zaigrati, pa bi morala iz popolnoma drugega zornega kota pristopiti k temu, kar je končni produkt, torej ti. Ženskam je, mislim, da, že prirojeno to, da sanjarimo, kar jaz sicer vidim kot napako. Hrepenimo po nečem, česar ni tukaj, ampak tam, to pa ustvari neko čudno napetost, ki ni najbolj produktivna, ko živiš v tem trenutku.

Torej so vaše osebne izkušnje vplivale na vaše doživljanje lika in grajenje vloge?

Absolutno. V končni fazi so tvoja življenjska spoznanja tista, ki ti omogočajo določeno razumevanje. Tako kot jaz njo razumem, tako lahko jaz njo naredim, nekdo drug bi jo

zagotovo zaigral popolnoma drugače, pa bi vseeno to bila Emma Bovary, vendar iz razumevanja sveta tiste osebe. Velikokrat so mi rekli, da mi je ta vloga pisana na kožo, ampak ko ti enkrat razumeš, kaj govoriš, in je za tem nek smisel, je to tvoje. Samo ti lahko to tako narediš, seveda ti je pisano na kožo.

Kako ste se pa spopadali z uprizoritvenim tekstom?

Nisem se spopadala, bolj sem sodelovala z njim. Velikokrat se zgodi, da se z besedilom spopadaš, ampak v tem primeru se je zgodilo, da smo tudi z režiserko imeli nek poseben odnos, veliko smo delali z asociativnim materialom in ga vsakodnevno delili med seboj. Veliko je bilo govora o tem, kaj je ženska danes, kaj je ženska v bibličnem smislu in kaj je ženska v smislu te naše krščanske družbe. Kaj je vloga ženske postala in kaj je v resnici, zakaj se ženska tolikokrat počuti kor žrtev in zakaj mora tolikokrat hrepeneti po drugih stvareh, namesto da ji je omogočeno, da je tu, kjer je. Govorili smo tudi o problemu menstruacije ter o tem, da je to velika tabu tema. Ženska je pač taka, da ima menstruacijo, zakaj bi se torej tega sramovali, se pretvarjali, da tega ni? Veliko je stvari, ki pripeljejo do tega, da Emma sploh nastane. Skoraj vsaka ženska ima v sebi del Emme Bovary. Ogromno je majhnih stvari, ki so tako skrite, in jih mi živimo ter jemljemo kot samoumevne. Tako da ni šlo za spopadanje, temveč za odkrivanje slojev čebulice, da smo kasneje prišli do srži, kar je bil zelo lep proces, ki smo se ga lotili vsi skupaj.

Se pravi, da je sodelovanje z ostalimi člani ekipe (režiserko, dramaturgom, ostalimi igralci) potekalo brez večjih problemov?

Seveda pride do zagat, do trenutkov, ko se zdi, da ne bo šlo več naprej. Pride do trenutkov, ko kaže, da bo preveč zbolelo, če greš naprej, da bo potrebno zrušiti kako bariero, kar ti omogoči, da bolje sočustvuješ, čustvuješ sploh, se spustiš v intimo in s tem na nek način tudi razkrivaš samega sebe, to je strašno. V resnici pa so to sladki problemi, ker čim pride do te točke, imaš možnost to razrešiti in iz projekta priti veliko lepši, večji, boljši človek. Seveda smo imeli probleme, vedno pride do trkov in nesoglasij ter do tega, da je treba narediti pavzo, ker ne moreš več. Pride do tega, da te preveč zaboli, ker se tako poistovetiš, pa vendar sploh ne gre zate. Včasih moraš stopiti korak nazaj, pogledati, kaj sploh počneš, videti sebe, kako reagiraš na določene stvari, in si reči: »Dobro, zdaj sem se odločil, grem v to. Ni me sram. Tudi če me je sram, bom šel preko tega.« Tako se na nek način tudi razgališ.

Vendar to veste samo vi, igralci; publika tega ne vidi.

Vendar se čuti. Mi poznamo nihanja, ena predstava je zelo dobra, druga manj, ampak reakcije občinstva načeloma stagnirajo. V ljudeh se nekaj zgodi in so v tem procesu z nami dve uri v zelo vroči dvorani oziroma na odru, kjer je neznosno in so trdi stoli. Ampak nekaj pa je, kar te žene v to, in to, kar je živo, je vse, kar se v procesu zgodi. Vse, kar razkriješ, kar odpade; kar ni potrebno, da je na odru,

to je privlačno. Ni toliko v samem tekstu, ki ga govoriš, privlačno je, ko se vidi, da je to posledica procesa, in zahtevnejši kot je proces, več kot je problemov, bolj je privlačno gledati, lažje je publiki sodelovati pri sprejemanju informacij, ki niso samo na nivoju besedila, temveč tudi v dojemanju, ki je bolj nerazumskega tipa.

Ste imeli tudi vi kaj besede pri tem, kakšnem bo končni rezultat uprizarjanja Gospe Bovary, ali je bilo več ali manj vse na režiserki in dramaturgu? Ste imeli možnost improvizirati ali je bilo vse že vnaprej določeno?

Yulia je režiserka, ki zelo samozavestno dopusti, da se določene stvari zgodijo same od sebe, in na momente deluje, kot da ne drži vseh niti v svojih rokah – v pozitivnem smislu. Opazuje, gleda in razvršča, kar je dobro in kar ni, vendar to počne na tak način, da imaš ves čas občutek, da si zelo pomemben faktor. Zelo veliko je bilo pogovora, sodelovanja, veliko je prisluhnila, če se je našel kakšen razmislek, predlog, zagatica, da se ni dalo skozi. Zelo je pomembno, da imaš tam nekoga, ki vodi ves ta cirkus, vendar ima razumevanje in posluh za tvoje želje.

Ste bili s končnim rezultatom zadovoljni?

Da, zelo sem bila zadovoljna. To dejansko dojameš šele ob stiku s publiko – mi se v dveh mesecih vaj že navadimo in določenih stvari ne moremo več ponavljati, ker ni odziva, saj tisti, ki nas vedno gledajo, že vedo, kaj se bo zgodilo. Vedno je prisotna tudi kritika, saj se do zadnjega dne še vedno vse gradi. Pri publiku pa predstava postane živ organizem in istočasno z odvijanjem dogajanja dobivaš tudi povratne informacije, ki so pravi indikator tega, kar si naredil. Brez publike ni predstave. Publika ti omogoči tudi, da sam vidiš, kaj si naredil. V tem smislu je potrebno imeti spoštljiv odnos do občinstva, ker je to tisto, kar omogoča razumevanje. Ti si samo tema, postavitev, publika pa omogoča, da to postane lepo.

Kako ste se počutili pred »poroto«? Ste občutili, da bolj sodijo Emmi ali Arni?

Dobro vprašanje. Brez dvoma so sodili tudi meni, ampak to se zgodi na nekem drugem nivoju, o katerem nismo niti govorili. Vendar se zgodi, Emma se zgodi. Jaz sem na odru, Emma pa se zgodi. Drama je napisana na tak način, postavljena je v ring, pred poroto, ki ima možnost soditi, obsojati, gledati zviška, reči: »To se mene ne tiče; poglej, kakšna si ti.«

Lahko pa rečejo tudi: »Kako je to mogoče, saj je, kot da bi gledala sebe.«

In to se tudi zgodi, kljub temu da je postavljena na tak način, kot je. Ti boš znala bolje povedati, kaj se v gledalcu zgodi. Začetek je vselej precej mukotrpen, saj v samem začetku izveš, kaj se bo zgodilo v predstavi. V prvih desetih minutah je vse razjasnjeno; kje je suspenz? To je bila drzna odločitev, saj gledalec ve, da predstava traja dve uri in kaj se bo zgodilo. Nadaljuje se z mojim monologom, nato s katekizmom, potem pa se počasi, počasi, preko konj in jezdecev zavrtimo v iluzijo, ki jo ustvari Emmina domišljija.

Tam se predstava zares začne. Na odru se zdi, da je začetek rahlo mukotrpen, ker se vse odvija v počasnem ritmu, ko pa nastopimo vsi, je veliko lažje gledati, publika se sprosti in gre z nami v dir.

Ko sem gledala predstavo, sem uživala v vsaki sekundi. Res je pustila nek pečat.

Zelo je lepa, tudi za videti, zelo estetska. Morda se v prvih petnajstih minutah vsak gledalec ukvarja sam s seboj – manj kot se dogaja na odru, več možnosti imaš ti kot gledalec, da se vklopiš. Hitrejša kot je dogajanje, bolj kot je močan ritem na odru, lažje se je prepustiti in izstopiti iz svojega uma. Verjamem, da ima marsikdo problem s tem, da je osvetljen na odru, tako osvetljen, da ga lahko vidi še nekdo iz nasprotnega kota dvorane.

Kaj vas je najbolj fasciniralo pri Emmi Bovary?

Rekla bi, da determiniranost, vztrajnost, odločnost, ampak hkrati krhkost. Ta kombinacija volje in duha, ki je krhek. Ona ni rezervirana, ona je fragilna. Zdi se mi zelo zanimiva, prav ženska kombinacija, ki se me je dotaknila zaradi tega, ker sem preko nje spoznala moč ženske energije. To je v pozitivnem smislu, ker je kljub odločnosti nežna, saj je odločnost pri ženski velikokrat agresivna. Preko Emme sem dobila ogledalo, prav v tej kombinaciji, ki je osvetlila mene samo.

Všeč mi je, kako jo že v romanu Flaubert napisal tako, da je z vsako osebo drugačna. Tako je z nami v resničnem življenju – vsak si želi zase verjeti, da je trdna osebnost, pa se hkrati ne zaveda, koliko se spremeni, ko pride v stik z nekom drugim.

Res je, vendar kdo sploh si sam po sebi? Lahko verjameš v to, da se počutiš krasno in da ti nič ne more do živenga, lahko pa pride dan, ko se počutiš tako slabo, da bi najraje ostal v postelji. Za koga gre? Potem pa so tu še kombinacije z drugimi ljudmi. To so energetske stvari, ki se dopolnjujejo. Tisto, kar nekje manjka, drugi doda. Česar je nekje preveč, drugi odvzame. Ves čas igramo vloge. Roman je res krasno napisan. Bolj kot se ji s časom podira iluzija o tem, kar je mislila, da bo dobila s Charlesom, bolj se ji gradi nova iluzija. Tako začne razpolagati z njegovim denarjem in zakrivati samo sebe – z razkošnim klobukom in fantastičnimi čevlji se počuti, kot da bolje stoji, in s tem tudi spremeni odnos do same sebe.

Kaj za vas pomeni bovarizem?

Glede na to da je Emmin priimek Rouault, bovarizem povezujem s Charlesom. Bovarizem je nemoč stopiti korak v smer, v katero si želiš, zaradi tega, ker ne veš, česa si želiš. Bovarizem je apatija duha. Bovarizem je nesprejemanje samega sebe, nezavedanje samega sebe. A je to kakšen izraz?

Bovarizem predstavlja idejo propada osebe zaradi prevelikega razmaha med njegovimi visokimi ideali in kruto stvarnostjo.

To je neka moška logika, Bovary je v resnici Charles, ne Emma. Zakaj se zruši ideal? Zato, ker nekdo ni sposoben biti on sam. Charles ni sposoben biti on sam. Tu je problem mame, nekakšen ojdipovski moment, kjer mati poskrbi za svojega sina in lahko do

smrti skrbi zanj. Najde mu stanovanje, najde mu ženo, najde mu vse. Sinu želi omogočiti vse najboljše, in to počne iz ljubezni, vendar se ne zaveda, da bo sin moral enkrat ostati brez nje in se postaviti na svoje noge. Od tod torej Bovaryju odsotnost potence – v seksualnem in tudi vitalnem, življenjskem smislu. Ne moreš stati na mestu, ker tako kot kolo padeš.

Se vam zdi bovarizem še vedno aktualen?

Seveda je, saj je posledica dezinterpretacije Svetega pisma. Pozabili smo, da je imel Adam pred Evo še eno ženo. Ime ji je bilo Lilit in je bila hkrati ženska v pravem smislu besede za svojega moškega, vendar istočasno samostojna, samosvoja ženska. Adamu pa to ni bilo všeč, saj je kot moški želel imeti kontrolo nad njo, zato je Boga prosil za novo ženo. Lilit je bila poslana v vražjo deželo, kar je čista simbolika – ženska v svoji pravi potenci je bila spodkopana, Adam pa je dobil novo ženo, ki je postala standard za vse ženske, ki so ji sledile: pokorne, uslužne, ponižne, podrejene, tihe ... Kompleks moškega in kompleks ženske se mi zdita problematična tudi v današnjem svetu, saj ženska ne ve več, kako biti ženska, in moški ne ve več, kako biti moški. V zgodovini poznamo cel kup dogodkov, kjer je bila ženska zažgana na grmadi, nerazumljena. Tudi emancipacija ženske je zelo moška poteza, ker smo si drugačni. Nismo enakopravni. Enakovredni že, vendar ne enakopravni. Ženska ima svoj topos, svoje mesto, kjer se na svoj način uresničuje, moški pa svoje mesto in svoj način. Ravno v tej razliki pa se lahko dopolnjujeta. Tu bi mi lahko marsikdo oponiral, ampak mislim, da se je ženska emancipirala na moški način – potentno. V resnici pa je ciklična – ona je tista, ki rodi, ki ima cikel, ki je neposredno povezana z luno. Zavest o tem omogoča ženski, da je ženska. Zavest o tem pa ni prisotna. V zadnjem času se malce prebuja, ampak ni prisotna. Ženska misli, da mora parirati moškemu, poleg tega pa še na njegov način. Lahko bi rekli, da je lep opis tega razpada ženske in moškega prav Gospa Bovary.

Ali ste se v kostumu počutili kaj bolj Emma Bovary kot brez njega?

Da, kostum naredi ogromno. Odvisno je tudi od maskerke: če je vse točno naredila, greš tudi na oder bolj samozavesten. S sliko, ki jo vidiš v ogledalu, stopiš na oder, in kljub temu da ne gledaš samega sebe, čutiš, kako okoli tebe plapola tisto krilo in kako ti stojijo lasje. Ni vse, je pa nedvomno nekaj. Dobiš še dodaten občutek, kakšen naj bi bil.

Ste imeli kaj treme, glede na to da je Gospa Bovary svetovno znan in pomemben roman?

Tako ti bom povedala: večina ljudi sploh ni prebrala romana in pozna samo klasična mnenja – prešuštnica, ubila se je, zapustila otroka in moža ... Veliko je negativnih pogledov nanjo, zato ti nisi imela občutka, da se podajamo v območje, kjer je potrebno biti verodostojen; mi se v to nismo podali zato, da jo očrnimo. Ogromno je vzročno-posledičnih situacij, ki pripeljejo do zapletov in razpletov. Najlažje je soditi, ko vidiš končno fazo nečesa, težje pa je prelistati, kaj se je zgodilo eno leto prej, deset let

prej, ker šele takrat vidiš, kako je vse povezano in kako ena sama akcija požene kroglo, ki v nadaljevanju samo raste in za sabo potegne cel kup drugih dogodkov, s tem pa izgubiš nit do tam, kjer se je vse skupaj sploh začelo. Torej je obsojanje in kazanje s prstom najbolj očiten pokazatelj nerazumevanja. Z razumevanjem pa človek dobi vpogled v določene stvari; menim, da smo s to predstavo želeno dosegli. Kljub temu pa je marsikateri moški iz dvorane prišel misleč: »Joj, ta Emma, ubogi Bovary.«

Mislím, da se tu vidi predvsem razlika med romanom, ki je napisan bolj z moškega vidika, in predstavo, ki pokaže situacijo z vidika ženske. Ko sem se pogovarjala s svojimi prijateljicami o predstavi, so bile vse navdušene.

Vsi so navdušeni. Eni v sebi začutijo aspekt Emme, s katerim se poistovetijo, drugi pa aspekt Charlesa. Odvisno je od njihovih izkušenj, odnosov, starosti. Izkušnje prinesejo razumevanje, čeprav se mi zdi, da izkušnje bolj zapirajo naše razumevanje. Človek si misli, da nekaj razume, vendar ne. Tudi Charles je po svoje žrtev. Žrtev svoje matere, ki mu ni dovolila, da zadiha. Je žrtev odsotnega očeta, ki je vanj polagal visoke upe, namesto da bi se z njim dejansko ukvarjal.

Kakšen vtis pa so pustili ostali liki, na primer Léon in Rodolphe?

Vito je to izpeljal tako krasno. Zelo je odvisno, kdo dela lik. Jaz sem bila zelo vesela, da je bil to prav Vito [Weis], ker je bolj telesni tip igralca – veliko da na gib, telesni izraz. Je zelo zaupanja vreden, ko si z njim na odru. V sebi ima nekaj zelo očarljivega. Mislím, da je kemija stekla. Sicer je čutiti razliko med likoma, saj smo Rodolpha prikazali zelo fizično, kot nekakšen ples, pri Léonu pa deluje kot poezija, kot izmenjava nečesa, kar je neizrečeno, kot nekaj, kar bi lahko bilo uresničeno, vendar ni bil ne pravi čas ne pravi kraj. Zato smo srečanje med Emmo in Rodolphom v kočiji po ulicah Rouena prikazali kot akcijo ljubezni, rojstva in hkrati smrti. Léona smo delali kot njeno ljubezen. On je prvi, s katerim se Emma prebudi, v času, ko se ne vidita, se zaplete z Rodolphom, ob ponovnem snidenju pa je že odrasel, doštudiral, se preizkusil z ženskami, vendar je med njima ostalo nekaj, kar se pred nekaj leti ni realiziralo. Njuna zgodba me vedno znova gane. Pri Rodolphu pa se čuti prebujanje telesa, sle, mesenosti, zavedanja, da je telo tisto, ki lahko dela stvari in zadiha. Prebujeni duh mora biti v ravno tako prebujenem telesu. V tem smislu se je Emmin duh prebudil z Léonom in se kasneje lahko manifestiral v prebujenem telesu z Rodolphom. Po tem, ko ima prebujenega duha in prebujeno telo, pa se znova pojavi Léon, da se lahko zgodi smrt.

Charles pa se vam ne zdi nič posebnega?

Charles je izhod iz domače hiše. Emma je bila v samostanu, kjer je spoznala Jezusa in ljubezenske romane z močnimi, velikimi ženskami, ki so spreminjale svet. Nato se vrne domov in skrbi za domačijo in očeta, kar naenkrat pa se pojavi moški na konju, ki celo reši njenega očeta z zlomljeno nogo. To je bila njena vstopnica v svet, ni se zavedala, da se bo zafrknila, ona misli, da je to. Ko nimaš izbire in se pojavi človek, ki bi lahko

uresničil vse, o čemer si sanjala ... Vse to lahko prilepiš na človeka, vendar to ni on. Sčasoma spoznaš, da si svojo lastno famo nalepil na nekoga drugega. Iz tega razloga tudi večina odnosov propade: zaradi pričakovanj, ki so nastala zaradi naše iluzije, vizije, percepcije, ne vidiš pa, koga imaš dejansko pred sabo. Ta oseba je lahko zares lepa, ampak ti si fiksiran na svojo idejo o tem človeku. Tu se potem zgodi propad te iluzije, ki jo je Emma nadela Charlesu. V tem delu smo mi na začetku predstave – eden drugemu se smejimo, izmenjujemo poglede in z njimi informacije, ni zamer. Vprašanje je, kje smo mi na začetku predstave. Kje smo mi, ko imam jaz monolog? A je to menjava časov, menjava prostorov? Gre za Charlesa in Emmo, ki sta zdaj mrtva in v večnosti par? Charles in Emma sta v večnosti par. Enako kot je delo Gospa Bovary nesmrtno, enako sta Charles in Emma Bovary za vedno mož in žena. Ko si z nekom za vedno v določenem odnosu, si bolj sproščen in se lažje nasmeješ neki situaciji iz preteklosti: »Ha ha, se spomniš takrat, ko sem te varala? Ali pa takrat, ko si hotel domov s plesa, ker so te žulili čevlji in ti hrana ni bila všeč?« Mi smo vzpostavljali tudi ljubeč odnos med Charlesom in Emmo, ki je prisoten od začetka do konca predstave.

Še nekaj vprašanj za Arno. Kako ste vedeli, da želite postati igralka?

Tako, da mi je to povedal nek mamin prijatelj.

Se vam zdi, da ste kot mlada igralka dovolj opazni?

Moji kolegi me, ne glede na to, kje delajo, poznajo. Dejstvo je, da v Novi Gorici delam že šest let, tako da me tu še najbolj poznajo. Če pa sprašuješ, ali lahko grem v trgovino, ne da bi me kdo ustavljal za podpise, je odgovor: da, lahko grem.

Kaj vam pomenijo nagrade, ki ste jih prejeli za svoje delo?

Nagrado dobiš, ko si nanjo pripravljen, ko si dovolj zrel, da jo prejmeš. To je fascinantno vendar nagrade ne dobiš takrat, ko je nisi zmožen sprejeti. Nagrada je samo cvet poleg tega, kar si že prej dobil: spoznanje, izkušnjo, večjo mero zaupanja vase, večjo mero spoštovanja do kolegov, večjo mero kreativne potence ... Nagrada je samo nekaj, kar te lahko še dodatno poboža. Pravo nagrado dobiš na tistem mestu, kjer se zgodi – na vajah, na predstavah. Tam dobiš pravi feedback. Nagrada je samo gesta, ki si jo sposoben sprejeti.

Kakšne cilje imate za prihodnost?

Nameravam se usmeriti malo bolj v avtorske projekte. O tem razmišljam že nekaj časa in mislim, da je to nekaj, kar definitivno potrebujem. Moram se trenirati in uriti tudi v tem, ne samo v klasičnem smislu teatra. Mislim pa, da lahko v katerem koli projektu, za katero koli vlogo naredim največ, in to z radostjo, zaupanjem, potrpljenjem. Kar se teatra tiče, me prihodnost ne skrbi, saj je gledališče moj življenjski sopotnik.

Se počutite, da je to tisto, kar ste si želeli, da je to vaša sanjska služba?

Da, nedvomno imam sanjsko službo. Lahko se ukvarjam s temami, ki so tako naše, da se z njimi lahko brez problema ukvarjam dva meseca. Zdaj delamo Ondino in se lahko sprašujem o tej ljubezni, kaj je to brezpogojna ljubezen ... Lahko se spoznavam skozi literaturo in skozi ekipe, skozi konstelacije v zasedbi, skozi to, da sem vsakič, ko delam, veliko v Novi Gorici. Moje življenje je v Ljubljani, vendar je hkrati tudi tukaj, tako da ves čas iščem pravo ravnovesje, da se povsod počutim kot doma, sprejeto ...

Obstaja vloga, ki bi rekli, da vas je zaznamovala?

Pri Bovaryjevi se mi je zgodil ta klik, da sem nehala sami sebi lagati, da zdaj igram. Zdi se mi, da sem vedno delala karseda iskreno, vendar sem bila v momentu, ko je prišlo do projekta Gospa Bovary, očitno že toliko zrela, da sem pri sebi spustila še eno blokado, ki sem jo morala spustiti. Dovolila sem si čustvovati, biti prisotna, igrati se na odru. Igralci se velikokrat skrivamo za maskami likov, temu se tudi reče manierizem – imaš manire, ki te odlikujejo, na primer geste, način govora na odru. Najlažje se je zakriti s to maniro in od tam lahko počneš, kar hočeš. To moraš spustiti in malo bolj čist, z redukcijo tega nepotrebne balasta skušaš vstopiti v interakcijo z gledalcem, soigralcem, samim seboj, v procesu in na odru ... Za to moraš imeti pogum. Moraš si znati dovoliti biti pogumen, to sem spoznala pri Emmi Bovary. Moraš si dovoliti biti dober, dovoliti biti spoštovanja vreden, dovoliti ljubiti. To so prekrasne stvari. Zato je to definitivno moja prelomnica, ki mi je olajšala delo v prihodnosti. Naučiš se nečesa in zaradi tega lažje sprejmeš sebe. Ko pa začneš sprejemati sebe, se začneš imeti rad. Ko začneš imeti rad sebe, začneš imeti rad druge. Takrat res lahko nastajajo samo lepe stvari. Zaveš se, da kot igralec nisi samo nosilec kostuma in teksta, ki ga govoriš, temveč si nosilec neke misli iz ozadja, ki je tebi lastna. Ne glede na to, kaj delam, je vedno zraven Arnina misel, moja spoznanja, moja vedenja, moje razumevanje, moje sprejemanje sebe. V tem smislu je to zelo odgovorno delo in s pomočjo projektov, ki so sledili Gospe Bovary, sem se začela zavedati, da se ta velika odgovornost kaže s tem, kaj misliš, ko si na odru. Oder ni prostor, na katerem razmišljaš o svojih problemih ali se ubadaš s stvarmi, ki so popolnoma nepotrebne. Oder je prostor, kjer širiš samo dobro, ne glede na temo. Vse delaš z namenom, da ljubiš publiko in ji želiš dobro. Ko se vzpostavi interakcija na negovornem, energetskem nivoju, publika to zazna. In ko se občinstvo počuti sproščeno, lažje razume, in ko razume, se lažje zgodi klik, ki je pri publiko zelo pomemben.

Je igra torej nekaj, kar bi priporočali poskusiti?

Menim, da je čisto vseeno, s čim se ukvarjaš. Lahko se ukvarjaš z umetnostjo ali neumetnostjo, vendar je lahko vse, kar počneš, kreativno. Kreacija se dogaja v srcu, v emociji, v namenu. Če je dober namen, kreiraš področje za dobro voljo, dobro komunikacijo, dejansko kreiraš boljši svet.

Pogovarjala se je Neja Vičič

DEKLICA IN NEPTUN

Ogrnem svileni si haljo
in spletem v kite temne lase,
smaragdni diadem se v njih zablešči.
Vzpnem se na skalo nad reko šumečo,
na strmo pečino kot nimfa se usedem.

Po reki se spušča šajka navzdol,
v njej utriplje življenje, kot ga ne poznam.
Valovje prenaša jo z brega k bregu,
vesla odvržena, čoln prepuščen
tokovom nemirnih voda in živih strasti.

V šajki med družbo sedi bog voda,
bleščeč kakor reka in lepši od vseh,
divji v veselju je kralj barčice zlate.
S klifnega roba zdaj pesem priplava,
nežno ujeta v veter z gora.

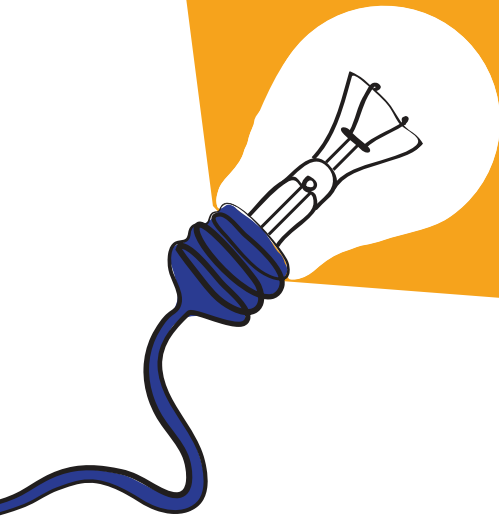
Glas, sladek kot med,
milo otožen, kot pela bi Lorelaj,
a pesem še lepša od glasbe z renskih voda.

Deklica zala nad vodo sedi,
poje želeče zroč v šajko bleščečo.

Pir ne pojenja v čolnu ob pesmi,
vzkliki veselih glasneje done.
In vendar ozre se Neptun v skalni rob,
pojoče dekline nad seboj. Trenutek brezkončni
zro se oči, s skale v šajko, iz šajke na hrib.

Neptun se obrne v barčico spet,
se glasno zasmije in več ne ozre.
Pesem tožeče nad njim vzvalovi.

Jasna Reščič

RAJ IN PEKEL

Na Al Araf se usedem,
da v raj se ozrem;
vonjati hočem cvetje nebeško,
videti v mraku vrtove prostrane.

Češnjevo cvetje nad mano se ziblje,
kot da v pomladi bi zopet snežilo,
zamolkla modrina vse tja do obzorja,
cvetovi zapirajo veke zaspano
in v panj odletele čebele so že.

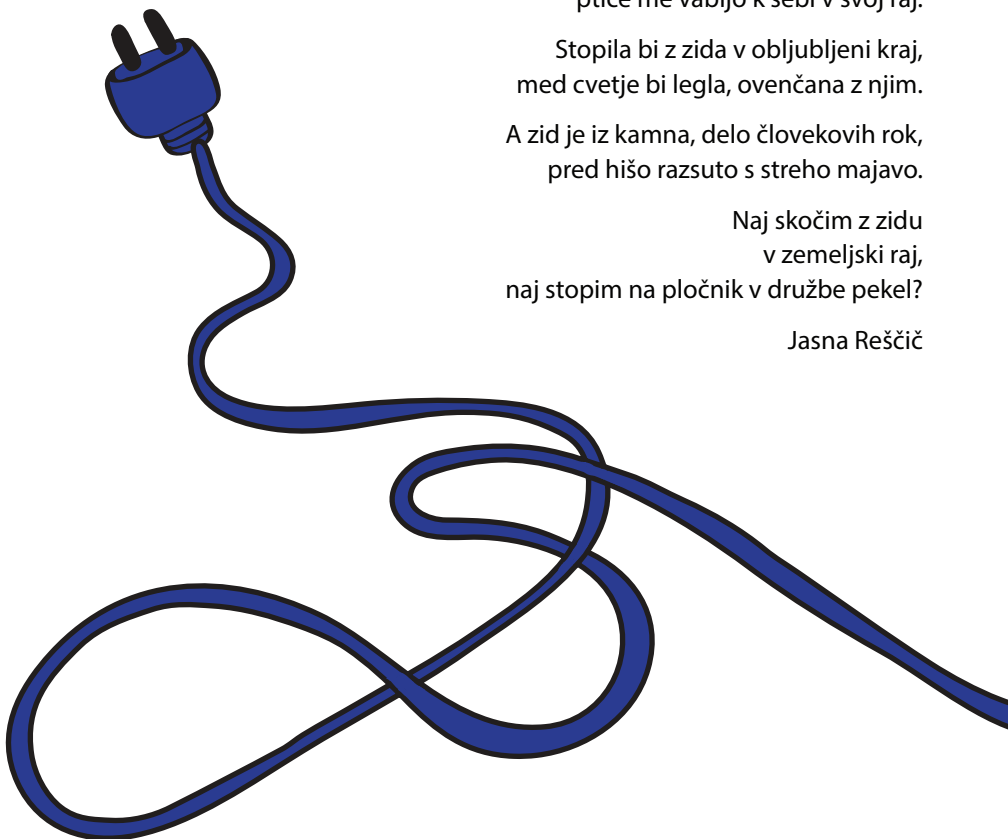
Tu blizu je gozd,
še poln žvrgolenja,
uspavank v njem še dolgo ne bo,
na večer pomladno dišeči
ptice me vabijo k sebi v svoj raj.

Stopila bi z zida v obljubljeni kraj,
med cvetje bi legla, ovenčana z njim.

A zid je iz kamna, delo človekovih rok,
pred hišo razsuto s streho majavo.

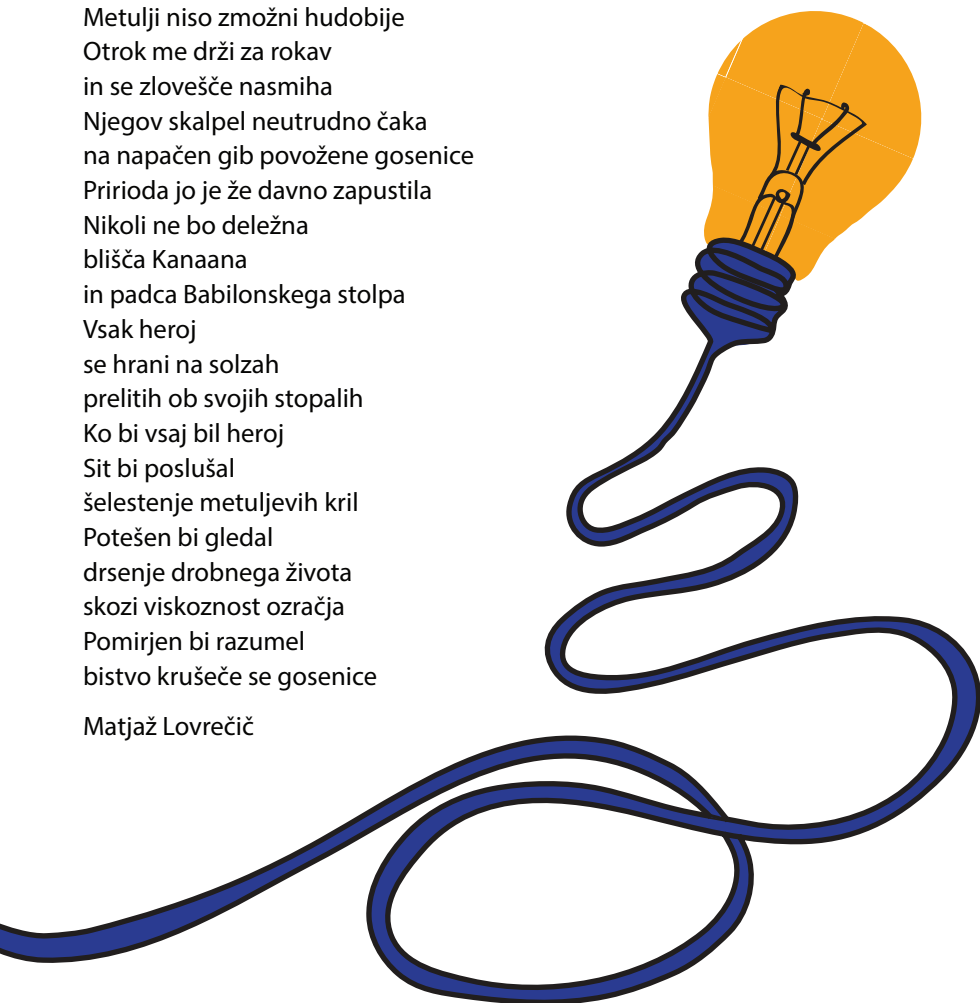
Naj skočim z zidu
v zemeljski raj,
naj stopim na pločnik v družbe pekel?

Jasna Reščič

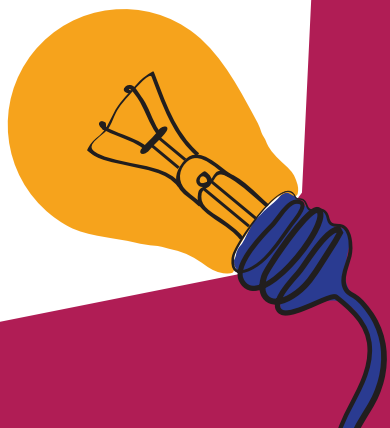
POSTATI METULJ

Krušim se
košček za koščkom izginjam
v neskončni rotaciji bledenja
Zloben sem
Demonska meglica
me razžira
in mi zastira pot
do absolutne metamorfoze
Metulji niso zmožni hudobije
Otrok me drži za rokav
in se zlovešče nasmiha
Njegov skalpel neutrudno čaka
na napačen gib povožene gosenice
Priroda jo je že davno zapustila
Nikoli ne bo deležna
blišča Kanaana
in padca Babilonskega stolpa
Vsak heroj
se hrani na solzah
prelitih ob svojih stopalih
Ko bi vsaj bil heroj
Sit bi poslušal
šelesenje metuljevih kril
Potešen bi gledal
drsenje drobnega života
skozi viskoznost ozračja
Pomirjen bi razumel
bistvo krušeče se gosenice
Matjaž Lovrečič

Že lep čas je sedela na stari, razjedeni klopi na koncu sedaj ponovno oživelega parka. Okoli nje je cvetel kup zvončkov in nekaj trobentic, ona pa je nepremično zijala v oblačno nebo. Opazila ni niti ptice, ki je pristala pred njo, jo nekaj časa gledala in nato odletela na bližnjo vrbo. V njeni glavi se je dogajalo preveč, da bi uspela slediti še svoji okolici. Analizirala je že na tisoče možnih prihodnosti, a z nobeno ni bila zadovoljna. Odločitev, ki se ji nikakor ni mogla izogniti, pa je že izstopila na njeni ulici in se počasi približevala vhodnim vratom. Njena neodločnost jo je neznosno jezila in spravljala v slabo voljo, katere žrtve so postali tisti, ki so ji bili najbližje. Prevezel jo je občutek nemoči in v levem očesu se je zasvetila sled solze, ki je ni želela spustiti na prosto. Prvič se je počutila, kot da so ji vajeti življenja popolnoma zdrsnile med prsti in nad njim ne poseduje nikakršnega nadzora več. Počutila se je prepuščeno toku družbe, ki jo je prezirala, kar ji je prizadevalo še dodatno nelagodje. Vstala je, naredila korak naprej in se obupano sesedla na klop. Vedela je, da v življenju še ni izkusila dovolj, da še ni dovolj spoznala sveta in sebe za sprejetje tako pomembne odločitve, ki jo bo spremljala, jo usmerjala in jo omejevala do konca njenega bivanja. A navada, ki se je v družbo zakoreninila že pred desetletji, ji je velela, da se mora odločiti sedaj. Obraz si je skrila med roki in tiho dejala: »Kej zdej?«

Nepodpisano

MI IN ONI

Uničujete nam vse!
Kako drznete si?
Nazaj poberite se,
ne zavedate se naše drugačnosti.

Muslimani, begunci, teroristi,
za svojo vojno sami ste krivi,
za nas ste vsi isti,
mi vas ne bomo krpali s šivi!

A kdo pa ste vi,
da lahko sodite nas?
Radi zaključevali bi,
a naša zgodba ne zanima vas.

Vse za sabo pustiti,
svoj ponos požreti,
na želeno prihodnost pozabiti,
bi si vi upali takšno življenje imeti?

Domovina je bojišče,
našega doma več ni,
zato vsak izmed nas išče
le novo upanje si.

In ali nismo vsi ljudje?
Ali vsi ne mislimo, jemo in spimo?
Zakaj torej take razlike delajo se?
Zakaj ponavljamo zgodovino?
Vemo, pred tujci vas strah je,
O njih slišali grozne ste mite.
Čeprav se ogrožene čutite,
le pomoči želimo, ne skrbite.

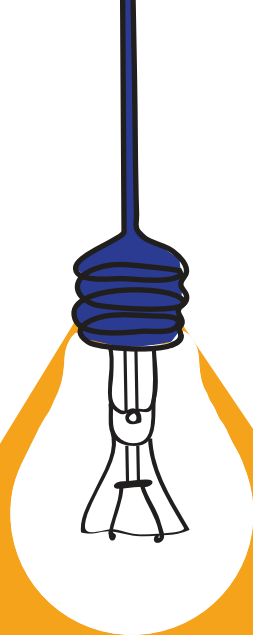
Saj tudi mi smo imeli lepo življenje,
a nekoč je prišlo do nemira,
se vse spremenilo je v trpljenje –
begunstvo ni bilo izbira.

Mia Marinič

SRAM TE BODI

Sramuj se
svojega pankrtskega porekla.
Tarzan si.
Ampak pozabi zdaj.
Skrij svoje čare
in postani lutka.
Obleci si svilene oblekice,
prepojene s solzami
tisočernih prozornih glasov.
Tvoj gozd bomo posekali.
Plezal boš samo še
na višave oglatih piedestalov.
Ne oziraj se nazaj!
Ne meni se za krike,
brezupne poslednje vzdihne
in krčevite poskuse oprijemov.
Že zdavnaj
si bil razkužen in balzamiran.
Preostane ti samo zlitje
s tokom greznice v betonski džungli.

Matjaž Lovrečič

SVETOBOLJE

Žolč odvrigel sem na praznično dolino,
z njim se ob mizi bašejo hijene.
Za pljuča ujel me trnek je spoznanja,
njegov dim postal vsakdanji je kisik.
Ledvici so že davno mi pobrali,
vstopnici za ta planet.
Vranica odkorakala je stran,
brez beline žolča ni zdržala.
Jetra pa mi gnijejo na zraku,
orlu se ne da na pot.
Čreva okrog vratu zatirajo mi zanko,
obesili me bodo za moj svod.
Le srce še bije samo,
v Elizij že strmi.

Matjaž Lovrečič

VODA

Lačna sem. In to sem danes povedala že večkrat. Mama pa me sploh ne sliši ali, na kar nočem misliti, se pretvarja, da me ne sliši. Lačna sem, žejna in utrujena. Dovolj imam hoje. Rada bi šla domov, spat v svojo posteljo. Naša hiša je sedaj prazna in mislim, da bi se zares morali vrniti.

»Mama, kdaj gremo domov?«

Kot da nisem rekla ničesar. Stojimo na obali, med množico ljudi, ki nas spremlja že vso pot. Nikogar ne poznam razen mame, očeta in brata. Kljub temu sem nekako vesela nepregledne množice neznancev. Četudi se sedaj prerivajo in skušajo prodreti gnečo. Ne bi se rada znašla stisnjena med vsa ta telesa. A vem, da gremo tja, vedno gremo tja. In že gremo. Zaprem oči in čutim pritiske človeških teles, skozi gmoto katerih me vleče brat. Nenadoma udarec. Tema.

Na kosu lubja plujem po rdečkasti reki. Na bregu je naša hiša in mama mi maha s praga. Plujem in plujem naprej. Sklonim se čez rob čolna, v katerem sedaj sedim, da bi videla, iz česa je rdeča voda. Vode ni in je nikoli ni bilo. Čoln pluje skozi zrak. Svetloba. Še vedno sem v čolnu, a sedaj sem v maminem naročju. Gneča je. Čoln je prenapolnjen. Potopil se bo. Ali spim? Vidim očeta, ki nekaj izgovarja, a ne vem, kaj. Kanada. Vidim jo. Vedela se, da je taka. Da je mesto, kakršno je naše, in sonce še topleje sveti nad njim. In vendar mi ni vroče. Tu je moja postelja. Še mehkejša, kot se je spominjam. Oziram se, da bi našla mamo, a je ne vidim. Voda zaliva tla pod mano. Mrzla in mokra je. Spet udarec v hrbet. Vse me boli. Postaja mi mraz. Nos se mi maši. Ne morem dihati! Odprem usta, da bi poklicala mamo, brata, očeta, a so polna vode. Strah me je! Odprem oči in

Jasna Reščič

MANNEQUIN

Tri, dve, ena ... Klik. Klik. Klik, klik, klik. Klik, klik. »Dobra si!« je navdušeno odvrnil fotograf, ko je skakal med posnetki in jih primerjal med sabo. »Popraviti moraš le kot, pod katerim držiš glavo. Z bolj privzdignjeno brado izgledaš zapeljiveje, in prav to se najbolj prodaja.« Njegov nasvet sem vzela skrajno resno in se ponovno postavila v svojo seksi pozo. Z rahlo privzdignjeno brado in z očmi, iz katerih je sevala vzvišena samovšečnost, sem čakala na nov rafal klikov, ki jih je spremljala bela svetloba bliskavice. Fleš mi ni bil nikoli všeč. Vedno mi je predstavljal nenaden strah, ki navadno ostane viden še na sliki. Ampak zdaj sem že prekaljena fotomodelka. Prebila sem se v manekensko elito v Milanu in uživala sem precejšen ugled. Seveda je bila pot do tod trnova, vendar sem vsakokrat potrpehla in se podredila. Pa me pogledjte danes. Vsa sem bleščeča, izumetničena in neskončno privlačna. Moškim se ob pogledu na mojo zadnjico kar meša. Res sem si lepo uredila življenje. »Obrni se še v drugo stran!« je zaklical fotograf in me iz zamaknenosti povlekel nazaj v hladne prostore sterilne modne hiše. Ubogala sem njegov ukaz in spremenila položaj. Roberto je še parkrat pritisnil na sprožilec in se navdušeno muzal ob privlačnih posnetkih. »Odlično opravljeno. Mislim, da si zaslužiš pet minut pavze.« Ošinila sem ga z očmi in se mu prikupno nasmehnila. Sezula sem si visoke pete in se bosa odpravila v svojo garderobo. Usedla sem se pred ogledalo in poklicala kozmetičarko. V trenutku je bila ob meni in me ličila za naslednje slikanje. »Danes ste zelo lepi,« mi je rekla. »Lepo vas bom nališpala, vi pa se pripravite za nov šuting.« Njeno laskanje, ki je v sebi skrivalo neizrečeno nevoščljivost in prezir, me je vedno še bolj podžgalo, da sem se še bolje odrezala pred objektivom. Zelo mi je ugajalo, ko so mi drugi zavidali. Ob njih sem se počutila vzvišeno in celo večvredno. Preveval me je ponos, ki se je napajal iz mojega težkega otroštva. Živela sem namreč v razpadajočem stanovanju, zame pa je skrbela teta, ki se je pogosto drogirala in me nemalokrat tudi pretepla. Vendar se nisem nikoli vdala. Nekega dne me je na ulici ogovoril moški in me kasneje vpeljal v manekenske vode. Ta rešilna bilka mi je povrnila vero v življenje in začela sem početi nekaj, v čemer sem bila res dobra. Vendar preteklost ni pomembna. Jaz sem sedaj tukaj in vse je v najlepšem redu. Iz sosednje sobe se je zaslišal Robertov glas, ki je zahteval, da se preoblečem in se – kolikor hitro morem – pojavim pred fotoaparatom. Začela sem si preoblačiti jopo in takrat je v preoblačilnico vstopil Marco. Bil je modni oblikovalec in že velikokrat sem imela opravka z njim. Ni mi bil ravno pri srcu, ampak vsakdo se mora kdaj pa kdaj v službi prilagajati in pretvarjati. »Ciao, Anuška, kako si?« Vljudnemu pozdravu je sledil hiter pogled, ki je poželjivo oplazil moje obline. »Delo imam,« sem mu hladno odgovorila. Še preden sem dokončala stavek, mi je roko ovil okoli pasu in me agresivno zgrabil za zadnjico. Takoj zatem me je vprašal: »Bi prišla danes zvečer k meni na večerjo?« Izvila sem se mu iz prijema in pomislila na najina pretekla srečanja. Vedno me je položil. Po glavi mu roji

samo seks. Ampak vseeno bi bilo pametno, da grem. Morda mi bo spet kaj podaril. S tem v mislih sem mu odgovorila: »V redu, ampak glej, da pripraviš kaj dobrega!« Glasno se je zasmejal in mi nagajivo pomežiknil. Zapustil je prostor in že v tretje se je slišal Robertov glas, ki se je zdel že rahlo razdražen. Nase sem hitro zvelkla obleko, si obula eksczesno visoke pete in pohitela na podest. Globoko sem vdihnila in se pripravila na Robertove napotke. Kot vsakič sem tudi tokrat porabila približno dve uri, da sem prikazala pozo in obrazno mimiko, ki ju je hotel videti Roberto. Po še eni uri slikanja sem odšla na stranišče. Na vrhu kotlička, poleg stikala za spust vode sta kot običajno počivala kratka slamica in kupček belega prahu. Občasna popestritev je v zadnjem času postala nepogrešljiva olajšava, ki je tudi tokrat nisem preskočila. Od kupčka sem s kreditno kartico ločila nekaj prahu in ga postavila v drobno črtico. Slamico sem prislonila na levo nosnico in vdihnila prah v svoje dihalne poti. Takojšnja preplavitev živčnega sistema z ekstatičnimi in energičnimi stimulacijami me je pognala pokonci. Koka je res nepogrešljiv pripomoček za tako stresno delo. Iz sosednje sobe se je slišalo kričanje. Uboga Alessia, spet jo nadirajo. Na hodnik je priteklo dekle s solznimi očmi. Niti pogledala me ni. S sklonjeno glavo je pohitela skozi vrata, nad katerimi je bila zelena označba za izhod. Očitno so jo odpustili. Eh, pač ni bila dovolj dobra. Konec zgodbe. Iz prostora, od koder je prej prišlo objokano dekle, je bilo moč slišati dvoje glasov. »Skrčili so nam proračun, dragi Roberto. Odpustiti bomo morali vsaj še eno punco.« »No, dobro. Če je tako, pokličite, prosim, Anuško.« V trenutku, ko je zvok privaloval do mojih bobničev, so se mi zašibila kolena. Komaj sem se rešila pred padcem. V navalu panike in histerije ter dolgotrajno potlačenega stresa sem se privlekla do veceja in pustila, da moje telo pade na tla. S težavo sem se privlekla do školjke in vanjo izpraznila tisto malo hrane, kar sem je zaužila prejšnji večer. Dvignila sem se nad kotliček in pograbila slamico. Zasadila sem jo v sredino belega kupčka in z vso silo vdihnila. Za trenutek me je pomirilo. Prvotnemu ugodnemu občutku pa je sledil nenadzorovan živčni zlom. Življenje se mi je podrlo. Zapravila sem edino priložnost za uspeh. Naslonila sem se na umivalnik in se zazrla v svoj odsev v ogledalu. Postala sem kot svoja teta. Zadrogirana lajdra brez možnosti rešitve. Ves makeup, ki sem ga imela na sebi, se mi je zazdel kot maska. Začela se je topiti in skupaj z njo tudi moj obraz. Kosi lepljive snovi so padali v lijak, jaz pa sem še naprej strmela v ogledalo in brez glasu spremljala svoj razkroj. Maska je dokončno odpadla in razkrila mojo pravo podobo. Pod masko se je ves čas skrival prazen obraz. Jaz sem bila prazna. Nič. Nihče. Pred očmi se mi je začelo temniti in z zamolklim padcem sem se zgrudila na gladke ploščice. Iz sosednje sobe je spet prihajal Robertov glas: »Bi lahko kdo že enkrat poklical Anuško!? Potrebujem njeno mnenje o tem, katero manekenko bi najmanj pogrešali.«

Matjaž Lovrečič

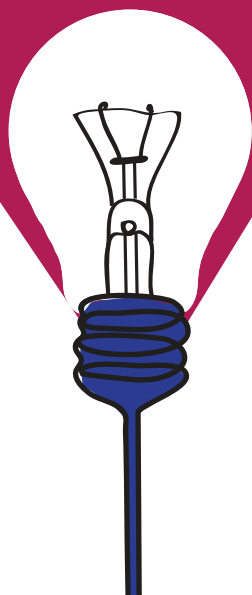
BRESKOVA CESTA

Sonca ni več,
megla polagoma objema vse,
kot dim požara se vali
proti nebu, mimo kamnitega zvonika cerkve
in po ulicah, cestah, poteh.

Vrana z razprtimi perutmi,
kljunom v zemljo zaritim,
megla, po kateri brodim
in po zadnjih dneh leta.

Strah me ni, saj vem, kam grem,
po Breskovi cesti se vzpenjam
in v resnici ne vem,
kam grem.

Jasna Reščič

OTROK NOČI

Ti večni vzdih mi parajo vedro dušo,
ta neminljiva tesnoba življenja strtega
še mojemu krajša peruti vzleta
in brezkončni mrak, v brezna zazrt,
še preko mene se zgrinja,
da kriknem od groze.

Bežim stran od temnih slepil,
daleč v sanjave svetove izmišljenih krajev,
v mrazu in v veter pod vročim soncem sveta,
le proč od nje, ki s svojo me senco lovi.

Ne morem se skriti ne ubežati,
noč hodi za mano
s spominom na mehko brezzvezdno naročje,
ki je v samotni sveta otroka dojilo.

Jasna Reščič

ZELENA LUČ

Sama se utapljam v sivih valovih
besnečih voda pod viharnim nebom,
kakor na vrvi se zibljem
med vrtinci začetkov in nehanj,
čakajoč, da izginem v enem od njih,
da se pretrgam – jaz ali vrv.

Ne kličem pomoči, je ne pričakujem,
vedno bolj sama sem v svojih vodah,
zroč po gladini se čolnov boječ,
s topovi strahu varujem pustinja
in se bojim, ker sama ostajam,
da sem pregnala ladje rešilne.

Zdaj zrem skozi temo proti obali,
iščem pomol z zeleno lučjo,
ki s svojo varljivo svetlobo
obupane vrača v življenje.

Jasna Reščič

TRI BARVE

Bel odsev cvetnega plašča magnolije
sveti se v mraku večera dišečega.
S cvetovi obsuti pod pregrinjalom pomladi,
ovenčana čela priklanjamo k tlom
pred mesecem zgodnjim, rdeče žarečim.

Rdeče žarečim nad gluho tišino
utišanih praznovalec pomladi,
prestrašeno zročih iz hladnih zavetij
v dušečo vročico poletja rumenih eksplozij.

Rumenih eksplozij, zrak stresajočih,
kot iskre požara uničujočih z nemo zahtevo
zoglenelih dreves,
zgorelih
v požigu gozdarjev.

Jasna Reščič

POGLED Z BALKONA

Kaplajoči zvoki dežja
in šumeči odmevi reke
nad travnikom, mokro preraščenim,
pod goro zeleno z oblaki objeto.

Doline, globeli, jase, prepadi,
jesensko mokri in skriti v poletja slovesu,
silhuete dreves na megljenem robu
izrisana debela in veje skrivnostno spotegnjene
v dneva beli sivini.

Jasna Reščič

LUČKE

Košarice rumene se zopet zibljejo v vetru
in prve lučke puhastih letalcev
med njimi se vžigajo.

Otroci tekli smo med njimi,
pošiljali peresca lahna v zrak preprosti,
na pot okrog sveta
z vetrom pomladanskim semena smo poslali.

Še vedno piham v regradove lučke,
še tečem za utrinki;
a zdaj od lučk zahtevam,
terjam od utrinkov
naj izpolnijo mi želje,
me vzdignejo visoko,
naj dajo mi prav vse.

Brez želje izpolnjene
je zvezda svetlobe potrata,
pihanje v lučke
zavrženi čas.

Jasna Reščič

Izgubila sem se v poznem poletju,
ujeta v zavetju soparnega betona,
prižeta ob hladno steno.
Skozi pronica medla glasba saksofona.
Nekdo igra.
Kdo, je pravzaprav vseeno.
Morda je vse le v glavi.
Razprem oči, zavem se: Res je! V naravi sem,
na jasi brezčasia, kjer minljivost pravi: Ustavi se.
Zrem v zrcalo akta svoje biti,
izderem ven bodalo, ki tičalo je med rebri,
in zadiham.
Niham med fiksijskimi svetovi,
osamljena med lastnimi glasovi.
Mir sem našla v norosti.

Maša Pipan

